

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 300/2018-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Bartošom, advokátska kancelária, Kollárovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 75/2017 a jeho uznesením z 15. augusta 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 75/2017 uznesením z 15. augusta 2017 p o r u š i l základné právo obchodnej spoločnosti [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 6 CoE 75/2017-111 z 15. augusta 2017 z r u š u j e a vec v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 500,19 € (slovom päťsto eur a devätnásť centov), ktorú je Krajský súd v Trenčíne povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Petra Bartoša, advokátska kancelária, Kollárovo námestie 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 300/2018-27 zo 14. júna 2018 bola na ďalšie konanie prijatá sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoE 75/2017 a jeho uznesením z 15. augusta 2017.

2. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľka v podaní zo 17. júla 2018 a krajský súd vo vyjadrení z 28. júna 2018 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka vystupovala ako žalobkyňa v rozhodcovskom konaní proti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaný“ alebo „povinný“).

Žalovaný po prevzatí oznámenia o začatí rozhodcovského konania, oznámenia o prijatí funkcie rozhodcu a žaloby spolu s výzvou na podanie žalobnej odpovede vo svojej reakcii neuplatnil námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu.

Rozhodcovská zmluva medzi sťažovateľkou a žalovaným vznikla podľa § 3 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon o rozhodcovskom konaní“), a to ako iná zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka vo vzťahu, na ktorý dopadá rozhodcovská zmluva, ako aj podľa § 4 ods. 7 zákona o rozhodcovskom konaní, v zmysle ktorého sa rozhodcovská zmluva považuje za písomne uzavretú v rozsahu predmetu podanej žaloby aj vtedy, ak je jej existencia tvrdená v žalobe a žalovaný v žalobnej odpovedi doručenej rozhodcovskému súdu jej existenciu nenamietne.

Rozhodcovské konanie bolo ukončené vydaním rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD 7/2015 zo 14. apríla 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť 20. apríla 2015.

Žalovaný nepodal proti rozhodcovskému rozsudku žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Sťažovateľka následne podala návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, a to na základe už uvedeného rozhodcovského rozsudku. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) vydal súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie. Žalovaný ako povinný podal proti exekúcii námietky.

Uznesením okresného súdu č. k. 4 Er 543/2015-39 z 28. októbra 2016 boli námietky povinného zamietnuté a exekúcia bola vyhlásená za neprípustnú, pričom bola zároveň zastavená. Podľa okresného súdu exekučný súd je oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy, pokiaľ je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok vydaný podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Exekučný súd je povinný preskúmať, či oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľným exekučným titulom a či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou spor prejednať. Podľa okresného súdu sťažovateľka nepreukázala, že by povinný, ktorý je konateľom obchodnej spoločnosti LA [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ] (ďalej len „LA [REDAKOVANÉ]“), ako fyzická osoba platne uzatvoril so sťažovateľkou rozhodcovskú zmluvu, čo má za následok, že rozhodcovský súd nemal právomoc konať. Exekučný titul, na podklade ktorého je exekúcia vedená, nie je preto spôsobilým exekučným titulom.

Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom poukázala na to, že exekučné konanie nie je vedené na základe spotrebiteľského exekučného titulu. Predmetom sporu bola náhrada škody voči povinnému ako konateľovi LA [REDAKOVANÉ] podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka, a preto išlo o obchodný spor. Sťažovateľka ďalej zdôraznila, že s účinnosťou od 1. januára 2015 exekučný súd nie je oprávnený akýmkoľvek

spôsobom skúmať výrokovú časť takéhoto rozhodcovského rozsudku alebo doňho vstupovať a posudzovať priebeh rozhodcovského konania. Nie je ani oprávnený skúmať platnosť, resp. neplatnosť rozhodcovskej doložky, resp. preskúmať takýto rozhodcovský rozsudok. Podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní v nadväznosti na § 28 Civilného sporového poriadku zrušiť, zmeniť alebo odložiť rozhodcovský rozsudok je oprávnený iba kauzálne príslušný súd (v tomto prípade Okresný súd Bratislava V).

Uznesením krajského súdu č. k. 6 CoE 75/2017-111 z 15. augusta 2017 bolo potvrdené uznesenie okresného súdu. Aj podľa krajského súdu je exekučný súd oprávnený a povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy, pokiaľ je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok vydaný podľa zákona o rozhodcovskom konaní, pričom exekučný súd je povinný preskúmať, či oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľným exekučným titulom a či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor.

4. Podľa názoru sťažovateľky rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k porušeniu jej označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Všeobecné súdy sa podľa sťažovateľky dostatočne a ústavne akceptovateľne nevysořiadali s existenciou rozhodcovskej zmluvy medzi stranami. Ich rozhodnutia sú v príkrom rozpore s rozhodnutiami iných súdov vrátane ústavného súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

V danej veci neexistovali podľa názoru sťažovateľky žiadne dôvody na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a na zastavenie exekúcie. Všeobecné súdy sa dopustili zásadného právneho pochybenia pri posudzovaní svojej právomoci ako exekučného súdu a priznali si väčšiu arbitrabilitu, ako im zákon umožňuje. Rozhodli v diametrálnom rozpore s prejednaným názorom najvyššieho súdu vyplývajúcim z jeho uznesenia sp. zn. 6 ECdo 7/2013 z 26. júna 2013, ako aj v rozpore s § 194 ods. 2 Civilného sporového poriadku. V ďalšom sťažovateľka uvádza celý rad rozhodnutí všeobecných súdov, s ktorými sa okresný súd a krajský súd dostali do rozporu. Poukazuje tiež na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 483/2014, resp. sp. zn. I. ÚS 640/2013.

Rozhodcovský rozsudok sp. zn. RD 7/2015 zo 14. apríla 2015 ako exekučný titul bol vydaný v rámci obchodného sporu podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka. Tomuto

rozhodcovskému rozsudku predchádzalo rozhodcovské konanie proti LA [REDACTED] a podľa rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD 85/2013 z 18. augusta 2014 bola ustálená existencia rozhodcovskej zmluvy a výška pohľadávky. Tieto skutočnosti boli v rozhodcovskom konaní vedenom pod sp. zn. RD 7/2015 už vecou rozhodnutou a rozhodcovský súd postupoval podľa § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní s tým, že ide o inú zmenu v osobe dlžníka. Predmetom dokazovania bolo iba to, či povinný ako konateľ L [REDACTED] postupoval alebo nepostupoval s odbornou starostlivosťou. Podstatou nároku sťažovateľky na náhradu škody voči povinnému bolo, že povinný ako konateľ L [REDACTED] nezaplatil sťažovateľke za dodaný tovar krytý výhradou vlastníctva, tento ďalej predal a utržené peniaze použil na iné účely. Neexistuje preto žiaden dôvod na akúkoľvek ochranu povinného, ktorý ako podnikateľ – konateľ L [REDACTED] určite nepostupoval s odbornou starostlivosťou.

Povinný v rozhodcovskom konaní vedenom pod sp. zn. RD 7/2015 aktívne vystupoval, podal vyjadrenie k žalobe, ako aj doplnenie dôkazov. Ani v jednom vyjadrení nenamietal právomoc rozhodcovského súdu či neexistenciu rozhodcovskej zmluvy a dobrovoľne sa podriadil rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovský rozsudok prevzal 22. apríla 2015 a nenapadol ho žalobou podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní. Povinný neuplatnil v rozhodcovskom konaní žiadne námietky smerujúce proti arbitrabilite rozhodcovského súdu a rozhodcovské konanie, ako aj rozhodcovský rozsudok reálne akceptoval.

Podľa § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. januára 2015 môže vzniknúť rozhodcovská zmluva aj procesným spôsobom, pričom rozhodcovská zmluva sa vzťahuje aj na právnych nástupcov strán, ak to zmluvné strany v rozhodcovskej zmluve nevylúčia. To platí aj v prípadoch postúpenia práv alebo povinností alebo inej zmeny v osobe veriteľa alebo dlžníka vo vzťahu, na ktorý sa vzťahuje rozhodcovská zmluva. O existencii a platnosti rozhodcovskej zmluvy medzi sťažovateľkou a L [REDACTED] neboli žiadne pochybnosti. Táto rozhodcovská zmluva potom ale zaväzuje aj povinného ako konateľa L [REDACTED] podľa § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní v prípade uplatňovania náhrady škody podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka.

Podľa § 4 ods. 7 zákona o rozhodcovskom konaní v znení účinnom od 1. januára 2015 vznikne rozhodcovská zmluva aj nepodaním takejto námietky v žalobnej odpovedi. V danom prípade povinný takúto námietku nikdy nepodal.

Podľa § 21 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania môže uplatniť námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu najneskôr pri prvom úkone vo veci samej. V danom prípade povinný takúto námietku nepodal.

Podľa § 40 ods. 1 a § 41 zákona o rozhodcovskom konaní rozhodcovský rozsudok môže byť zrušený iba na základe žaloby podanej v lehote 60 dní. V danom prípade povinný takúto žalobu nepodal.

Podľa § 44 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný podľa osobitného predpisu (Exekučného poriadku).

Od 1. januára 2015 exekučný súd nie je oprávnený posudzovať existenciu rozhodcovskej zmluvy v nespotrebitel'ských rozhodcovských konaniach podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Je rozhodcovským rozsudkom v plnej miere viazaný a nemôže vyhlásiť exekúciu za neprípustnú z dôvodu posudzovania rozhodcovskej zmluvy. Všeobecné sudy však aj napriek uvedeným faktom vyhlásili exekúciu za neprípustnú a zastavili ju.

Všeobecné sudy svoj názor o oprávnenosti a povinnosti riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy, odvodili z § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku. Krajský súd tak dospel k názoru, že v danom prípade je správne posúdiť rozhodcovský rozsudok ako nulitný, keďže bol vydaný rozhodcovským súdom, ktorý svoju právomoc na konanie a rozhodnutie vyvodil z neexistujúcej rozhodcovskej zmluvy.

Podľa sťažovateľky z uznesení všeobecných súdov je zrejmé, že aplikovali zákon o rozhodcovskom konaní v znení do 31. decembra 2014. Hoci išlo o obchodný spor podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka, na exekučný titul aplikovali zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní“).

Sťažovateľka sumarizuje, že od 1. januára 2015 exekučný súd nie je oprávnený nijakým spôsobom preskúmať existenciu rozhodcovskej zmluvy v prípade rozhodcovských rozsudkov vydaných v nespotrebitel'skej veci podľa zákona o rozhodcovskom konaní, exekučný súd je v celom rozsahu viazaný takýmto rozhodcovským rozsudkom, je povinný vydať poverenie na vykonanie exekúcie v celom rozsahu výrokovej časti rozhodcovského rozsudku a jeho prípustnosť akceptovať.

Od 1. januára 2015 rozhodcovská zmluva podľa zákona o rozhodcovskom konaní môže vzniknúť aj mnohými inými spôsobmi, nielen iba textom v dokumente podpísanom oboma zmluvnými stranami, ale aj v podobe nepodpísaného textu, ktorý ani nebol súčasťou hlavnej zmluvy. Stačí, aby rozhodcovská doložka bola obsiahnutá v úplne inom texte, napr. vo všeobecných obchodných podmienkach zverejnených iba na webe. Rozhodcovská zmluva môže vzniknúť aj konkludentným konaním, a to nepodaním námietky pri prvom úkone v rozhodcovskom konaní, ale tiež nepodaním žaloby na príslušnom súde proti rozhodcovskému uzneseniu o takejto námietke. Rozhodcovská zmluva ani nemusí byť uzatvorená priamo medzi sporovými stranami, ale môže vzniknúť iba tým, že sa sporových strán týka ako iná zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka vo vzťahu, na ktorý sa vzťahuje rozhodcovská zmluva. Rozhodcovská zmluva preto môže platne vzniknúť aj medzi úplne inými subjektmi a v takom prípade sa už jej existencia ani nemusí dokazovať a považuje sa za preukázanú (napr. náhrada škody voči štatutárovi spoločnosti dlžníka, kde predtým o samotnej pohľadávke už rozhodol rozhodcovský súd proti spoločnosti dlžníka).

Vzhľadom na to, že LA [REDAKOVANÉ] na základe rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD 85/2013 sťažovateľke neplnil, vymáhala si svoju pohľadávku proti nemu exekučne (exekúcia sa viedla pod sp. zn. 61 Er 1667/2013 na Okresnom súde Trenčín), avšak súdny exekútor zistil, že LA [REDAKOVANÉ] je nemajetný a pohľadávka sa nedala vymôcť. Na základe týchto informácií sťažovateľka podala žalobu na rozhodcovskom súde proti žalovanému ako konateľovi LA [REDAKOVANÉ], ktorou sa podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka domáhala náhrady škody. Podľa tohto ustanovenia nároky spoločnosti na náhradu škody voči konateľom môže uplatniť vo svojom mene na vlastný účet veriteľ spoločnosti, ak nemôže uspokojiť svoju pohľadávku z majetku spoločnosti. Medzi sťažovateľkou a žalovaným vznikla rozhodcovská zmluva podľa § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, a to ako

iná zmena v osobe dlžníka vo vzťahu, na ktorý sa vzťahuje rozhodcovská zmluva. Rozhodcovská zmluva bola súčasťou kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľkou a LA [REDAKOVANÉ] a žalovaný ju podpísal ako konateľ LA [REDAKOVANÉ].

Napokon sťažovateľka poukázala na to, že oddelenie spotrebiteľského rozhodcovského konania od nespotebiteľského je potrebné chápať v kontexte toho, že právoplatný rozhodcovský rozsudok v nespotebiteľskej veci má rovnocennú hodnotu ako právoplatný rozsudok všeobecného súdu. Akýkoľvek iný prístup je konaním protizákonným a protiústavným. Aj podľa názoru najvyššieho súdu vysloveného vo veci sp. zn. 2 ECdo 135/2013 má právoplatný rozhodcovský rozsudok podľa zákona o rozhodcovskom konaní rovnaký účinok ako rozsudok všeobecného súdu. Podobný názor je vyslovený aj vo veci sp. zn. 3 MCdo 11/2010.

5. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ] s.r.o. na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 4Er/543/2015-39 zo dňa 28. októbra 2016 porušené bolo.

2. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ] s.r.o. na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6CoE/75/2017-111 zo dňa 15. augusta 2017 porušené bolo.

3. Uznesenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom sp. zn. 4Er/543/2015-39 zo dňa 28. októbra 2016 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom vracia na ďalšie konanie.

4. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6CoE/75/2017-111 zo dňa 15. augusta 2017 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom vracia na ďalšie konanie.

5. Spoločnosti [REDAKOVANÉ] s.r.o. sa priznávajú trovy právneho zastúpenia 312,34 EUR, ktoré je porušovateľ základného práva alebo slobody povinný zaplatiť na účet JUDr. Petra Bartoša, advokáta do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

6. Z vyjadrenia predsedu krajského súdu sp. zn. Spr 160/18 z 28. júna 2018, doručeného ústavnému súdu 4. júla 2018, vyplýva, že sťažnosť považuje za neopodstatnenú a nedôvodnú. Nezdiera právny názor sťažovateľky o porušení jej základných práv, uznesenie krajského súdu považuje za správne a zotrváva na v ňom uvedených právnych záveroch.

7. Z repliky právneho zástupcu sťažovateľky zo 17. júla 2018, doručenej ústavnému súdu 23. júla 2018, ktorou reaguje na vyjadrenie predsedu krajského súdu, vyplýva, že podľa názoru sťažovateľky uznesenie krajského súdu trpí zásadným právnym a procesným hendikepom, a to tým, že je v úplnom rozpore s Exekučným poriadkom a zákonom o rozhodcovskom konaní, pričom odporuje aj rozhodnutiam ústavného súdu, najvyššieho súdu a iným rozhodnutiam odvolacích a prvostupňových súdov. Krajský súd si vytvoril vlastnú hypotézu procesného postupu pri vydávaní poverenia na vykonávanie exekúcie, v ktorej je exekučným titulom nespotrebitel'ský rozhodcovský rozsudok vydaný podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Platí to o to viac, že žalovaný v rozhodcovskom konaní nepodal námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu a nenapadol rozhodcovský rozsudok žalobou na príslušnom súde.

Sťažovateľkou predložený právoplatný rozhodcovský rozsudok treba považovať za riadny exekučný titul rovnocenný rozsudku všeobecného súdu. Zrušením bývalého § 45 zákona o rozhodcovskom konaní s účinnosťou od 1. januára 2015 nemá už exekučný súd akékoľvek právo preskúmať meritórnu stránku a existenciu rozhodcovskej zmluvy v prípade nespotrebitel'ského rozhodcovského rozsudku.

Pohľadávka sťažovateľky je nárokom na náhradu škody voči povinnému ako konateľovi LA [REDAKOVANÉ] podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka. Došlo totiž k situácii, že sťažovateľka nedokázala vymôcť svoju pohľadávku z majetku LA [REDAKOVANÉ], hoci ju mala priznanú skorším rozhodcovským rozsudkom. To viedlo sťažovateľku k podaniu žaloby proti žalovanému. V takomto prípade rozhodcovská zmluva zaväzuje aj štatutára spoločnosti dlžníka, lebo ide o inú zmenu v osobe dlžníka vo vzťahu, na ktorý dopadá rozhodcovská zmluva. Žalovaný námietku nedostatku právomoci rozhodcovského súdu neuplatnil a žalovaný nárok nespochybnil.

Žalovaný v mene LA [REDAKOVANÉ] ako konateľ kúpil od sťažovateľky obytný kontajner s výhradou vlastníctva, ktorý ďalej predal a finančné prostriedky si ponechal, pričom prestal uhrádzať záväzky a platobnú neschopnosť nijako neriešil. V situácii, keď povinný nezaplatil tovar zaťažný výhradou vlastníctva, preukázateľne konal v rozpore s poctivým obchodným stykom a úmyselne spreneveril majetok sťažovateľky.

Popri už uplatnenom nároku na náhradu trov právneho zastúpenia požaduje sťažovateľka ešte ďalšiu sumu vo výške 187,85 € za ďalší úkon právnej služby zo strany advokáta (replika na vyjadrenie krajského súdu, režijný paušál a daň z pridanej hodnoty).

8. Ústavný súd doručil sťažnosť, uznesenie č. k. II. ÚS 300/2018-27 zo 14. júna 2018, vyjadrenie krajského súdu a repliku právneho zástupcu sťažovateľky povinnému, aby sa aj on mohol vo veci samej vyjadriť, keďže rozhodnutím ústavného súdu môže byť dotknutý na svojich právach.

Z vyjadrenia povinného z 2. augusta 2018, doručeného ústavnému súdu 7. augusta 2018, vyplýva, že podľa jeho názoru krajský súd rozhodol správne, keď potvrdil uznesenie okresného súdu.

II.

9. Z uznesenia okresného súdu č. k. 4 Er 543/2015-39 z 28. októbra 2016 vyplýva, že námietky povinného proti exekúcii boli zamietnuté, exekúcia bola vyhlásená za neprípustnú a zastavená.

Podľa konštatovania okresného súdu rozhodcovský súd svoju právomoc vo veci odvodil z kúpnej zmluvy z 5. septembra 2012 uzatvorenej medzi LA [REDAKOVANÉ] ako objednávateľom a sťažovateľkou ako predávajúcou. V čl. VII ods. 7.3 sa zmluvné strany dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie budú riešené pred konkrétne označeným rozhodcovským súdom. Z odôvodnenia rozhodcovského súdu vyplýva, že žalovaná náhrada škody je v priamej súvislosti s predmetom rozhodcovského konania vedeného pod sp. zn. RD 85/2013 a v priamej súvislosti so zmluvou podpísanou povinným ako konateľom LA [REDAKOVANÉ], súčasťou ktorej je rozhodcovská doložka.

Podľa názoru okresného súdu rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať pre účely zistenia, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovská zmluva je dohodou medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a nemohol ani vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nie je daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného niekým, kto na to nemal právomoc. Ak by teda exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, na vydanie ktorého nebola daná právomoc, akceptoval by vykonateľnosť tzv. paaktu.

Po preskúmaní veci dospel okresný súd k názoru, podľa ktorého rozhodcovský súd nemal právomoc rozhodnúť vo veci proti povinnému rozhodcovským rozsudkom. Povinný podpísal kúpnu zmluvu ako konateľ LA [REDAKOVANÉ], a to v mene LA [REDAKOVANÉ], nie teda ako fyzická osoba. Povinný nemôže byť ani právnym nástupcom LA [REDAKOVANÉ], a preto rozhodcovský súd nemal právomoc konať a rozhodnúť, keďže k platnému uzatvoreniu rozhodcovskej zmluvy nedošlo. Sťažovateľka nepreukázala, že by povinný ako fyzická osoba platne uzatvoril so sťažovateľkou rozhodcovskú zmluvu, resp. rozhodcovskú doložku.

10. Z odvolania sťažovateľky z 23. januára 2017 podaného proti uzneseniu okresného súdu vyplýva, že sa domáha zrušenia uznesenia s tým, že sa exekúcia povoľuje. Argumentácia odvolania je v podstate zhodná s argumentáciou uvedenou v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

11. Z uznesenia krajského súdu č. k. 6 CoE 75/2017-111 z 15. augusta 2017 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 4 Er 543/2015-39 z 28. októbra 2016.

Podľa názoru krajského súdu okresný súd svoje uznesenie odôvodnil v súlade s kritériami § 220 a § 234 Civilného sporového poriadku.

Treba poukázať na § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ktorý ukladá exekučnému súdu pri rozhodovaní o udelení poverenia na vykonanie exekúcie preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom, a to po stránke formálnej a materiálnej, teda i to, či rozhodnutie bolo vydané orgánom oprávneným na jeho vydanie. Exekučný súd je oprávnený a povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, ale napríklad aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť, pričom exekučný súd tak môže urobiť na návrh účastníka konania, ako aj bez návrhu.

Aj v preskúmvanej veci bol plne opodstatnený a zákonom podložený postup okresného súdu, ktorý skúmal, či bola medzi stranami konania platne uzatvorená rozhodcovská zmluva. Tento postup okresného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia. Okresný súd v súlade so zákonom skúmal, či sťažovateľkou predložený rozhodcovský rozsudok je vykonateľným exekučným titulom, medzi iným i to, či ho vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor.

V súvislosti so skúmaním podmienky v exekučnom konaní, a to (nedostatku) právomoci rozhodcovského súdu, ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré umožňujú strane tohto konania, aby namietala nedostatok právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v žalobe na príslušnom všeobecnom súde, skúmanie tejto právomoci exekučným súdom v exekučnom konaní nevyklučuje. To znamená, že aj keď strana rozhodcovského konania nevyužije možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, exekučný súd je oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom znamenajúci neúčinnosť, a teda nezáväznosť tohto exekučného titulu. Ak v určitej veci nedošlo k uzatvoreniu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a nemohol vydať ani rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok,

pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že strana rozhodcovského konania, ktorá v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinnej, v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietala neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzala rozhodcovský rozsudok a nevyužila možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná. Krajský súd sa prikláňa k záveru okresného súdu, podľa ktorého nedošlo k platnému uzatvoreniu rozhodcovskej zmluvy, keďže povinný kúpnu zmluvu podpísal v mene LATHERM ako jeho konateľ, nie teda ako fyzická osoba. Pokiaľ rozhodcovský súd a sťažovateľka vychádzajú z toho, že rozhodcovská právomoc bola založená kúpnu zmluvou z 5. septembra 2014, a aj z § 4 ods. 7 zákona o rozhodcovskom konaní (teda, že rozhodcovská zmluva sa považuje za písomne uzatvorenú v rozsahu predmetu podanej žaloby aj vtedy, ak je jej existencia tvrdená v žalobe a žalovaný v žalobnej odpovedi doručenej rozhodcovskému súdu jej existenciu nenamietne), krajský súd uvádza, že rozhodcovská zmluva, na ktorú žaloba odkazovala, bola uzatvorená medzi sťažovateľkou a LA [REDAKOVANÉ], v mene ktorého vystupoval povinný ako konateľ. Povinný v danom prípade nemal dôvod namietat existenciu rozhodcovskej doložky vzhľadom na to, že jeho ako fyzickú osobu táto rozhodcovská doložka nezaväzovala.

III.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže

zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. Sťažovateľka je presvedčená, že všeobecné súdy za aktuálneho zákonného stavu nemali právo skúmať právomoc rozhodcovského súdu, ktorý v nespotebiteľskej veci vydal právoplatný exekučný titul. Takéto oprávnenie by totiž mali iba v prípade exekučného titulu vydaného v rámci spotrebiteľského rozhodcovského konania. Navyše všeobecné súdy ignorovali judikatúru najvyššieho súdu, na ktorú sťažovateľka poukázala.

15. Predseda krajského súdu považuje uznesenie krajského súdu za správne, pričom sa v plnom rozsahu stotožňuje aj s jeho odôvodnením.

16. Povinný zastáva identický názor ako predseda krajského súdu.

17. K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy (PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva.

Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť právne posudzované rovnakým spôsobom.

V zásadnej ústavnoprávnej rovine platí, že je v rozpore s inštitúciou právneho štátu a v rámci neho s požiadavkou právnej istoty, resp. predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, aby všeobecné sudy rozhodovali v obdobných veciach odlišným, ba až protichodným spôsobom. V každom prípade však pri odchýlení od skoršej rozhodovacej praxe sa vyžaduje cielené zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke (II. ÚS 274/2015, II. ÚS 275/2015, II. ÚS 19/2016).

18. Pokiaľ sa rozhodcovské konanie týka sporu z iného než spotrebiteľského právneho vzťahu, ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré umožňujú účastníkovi tohto konania, aby namietal nedostatok právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (§ 21 ods. 2) a aby sa žalobou podanou na príslušnom súde domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku pre neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, vylučujú skúmanie právomoci rozhodcovského súdu v exekučnom konaní. V týchto ustanoveniach sa totiž premieta klasická rímska právna zásada (princíp) „*vigilantibus iura scripta sunt*“ („práva patria bdelym“ alebo „nech si každý stráži svoje práva“, alebo „zákony sú písané pre bdelych“). Nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v iných než spotrebiteľských veciach znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu, a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v rozhodcovskom konaní, pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel – boli by nadbytočné (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 ECdo 7/2013 z 26. júna 2013).

19. Pri aplikácii uvedených všeobecných zásad na daný prípad ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým konštatovať, že exekúcia vedená sťažovateľkou proti povinnému sa týka peňažného nároku, ktorý nemá spotrebiteľský charakter a opiera sa o exekučný titul, ktorým je právoplatný rozhodcovský rozsudok vydaný v nespotebiteľskom rozhodcovskom konaní. Nie sú nijaké pochybnosti o tom, že žalovaný sa v rámci rozhodcovského konania v podstate nijako nebránil, existenciu a platnosť rozhodcovskej zmluvy, ale ani právomoc rozhodcovského súdu vo veci konať a rozhodnúť nenamietal a nevyužil ani možnosť žaloby na príslušnom súde, ktorou by sa mohol domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku.

20. Napriek uvedenému nespornému skutkovému stavu dospel krajský súd k záveru, že vzhľadom na § 44 ods. 2 Exekučného poriadku bolo jeho povinnosťou preskúmať súlad

exekučného titulu so zákonom po stránke formálnej, ako aj materiálnej, teda i to, či exekučný titul bol vydaný orgánom oprávneným na jeho vydanie. Exekučný súd je totiž podľa názoru krajského súdu oprávnený a povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania analogicky ako pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie. V súvislosti so skúmaním otázky právomoci rozhodcovského súdu ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní umožňujúce namietať nedostatok právomoci rozhodcovského súdu pre neexistenciu alebo neplatnosť rozhodcovskej zmluvy v žalobe na príslušnom všeobecnom súde nevyklúčujú skúmanie tejto právomoci exekučným súdom v exekučnom konaní. To podľa krajského súdu znamená, že aj keď strana rozhodcovského konania nevyužije možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy.

21. Dňa 1. januára 2015 nadobudol účinnosť zákon o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. Oddelením zákonnej úpravy nespotebiteľského a spotrebiteľského rozhodcovského konania, ku ktorému došlo zákonom o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, sa markantným spôsobom zvýraznil rozdiel oboch týchto konaní spočívajúci predovšetkým vo zvýšenej ochrane spotrebiteľa ako „slabšej strany“ v rámci zmluvného vzťahu a nadväzujúceho rozhodcovského konania. Zároveň však nedošlo k zmene znenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, ktorý v inkriminovanom čase znel:

„Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d) a § 39 ods. 4. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Súd žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne aj vtedy, ak sa navrhuje vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu, ktorý bol vydaný v konaní, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky a vyšlo najavo, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti

so spotrebiteľskou zmluvou a nebolo prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, alebo rozpor s dobrými mravmi. Proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti je prípustné odvolanie.“

22. Možno konštatovať, že § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, na ktorý krajský súd poukazuje, skutočne nerozlišuje medzi rozhodcovskými rozsudkami v nespotrebiteľských a spotrebiteľských veciach. Znamená to, že pri doslovnom jazykovom výklade tohto zákonného textu by bolo možné závery krajského súdu považovať za správne.

23. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania týkajúceho sa exekučnej veci (udelenia poverenia na vykonanie exekúcie na základe právoplatného nespotrebiteľského rozhodcovského rozsudku) vo svojom uznesení sp. zn. 6 ECdo 7/2013 z 26. júna 2013 (teda ešte v čase, keď zákon o nespotrebiteľskom rozhodcovskom konaní neexistoval a jedinou úpravou rozhodcovského konania bol zákon o rozhodcovskom konaní) vyložil § 44 ods. 2 Exekučného poriadku pomocou teleologického výkladu tak, že možnosť účastníka konania namietat' nedostatok právomoci rozhodcovského súdu a možnosť podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku v nespotrebiteľských veciach vylučuje skúmanie právomoci rozhodcovského súdu v exekučnom konaní v zmysle zásady *vigilantibus iura scripta sunt*, pričom nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v iných než spotrebiteľských veciach znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu, a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v exekučnom konaní.

24. Z pohľadu ústavného súdu prichodí konštatovať, že krajský súd nijako nevysvetlil, prečo sa odchyľil od uvedeného právneho názoru dovolacieho súdu. Takýto postup krajského súdu je v rozpore s princípom právnej istoty, ako bol tento už definovaný.

25. Pokiaľ bol krajský súd toho názoru, že predmetný prípad sa z akýchkoľvek dôvodov (skutkových či právnych) líši zásadným spôsobom od prípadu, o ktorom sa rozhodovalo v dovolacom konaní, potom mal svoje príslušné úvahy dostatočným spôsobom uviesť, resp. vysvetliť. Tým, že tak neurobil, porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

26. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd takéto rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 6 CoE 75/2017-111 z 15. augusta 2017 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

27. Sťažovateľka uplatnila nárok na náhradu trov konania v celkovej výške 500,19 €.

Podľa názoru ústavného súdu by sťažovateľke prislúchala náhrada trov právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnych služieb v roku 2017 (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť) vo výške po 147,33 €, za jeden úkon právnej služby v roku 2018 (replika na vyjadrenie predsedu krajského súdu) v sume 153,50 €, režijný paušál v sume dvakrát po 8,84 € a raz vo výške 9,21 € a napokon daň z pridanej hodnoty vo výške 32,54 €, teda celkom vo výške 507,59 €. Keďže právny zástupca sťažovateľky sa stal platcom dane z pridanej hodnoty len od 1. januára 2018, túto daň bolo možné počítať len zo sumy 153,50 € a zo sumy 9,21 €. Vzhľadom na to, že sťažovateľka požadovala len sumu 500,19 €, ústavný súd jej priznal túto požadovanú sumu (bod 3 výroku nálezu).

28. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

29. Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2018